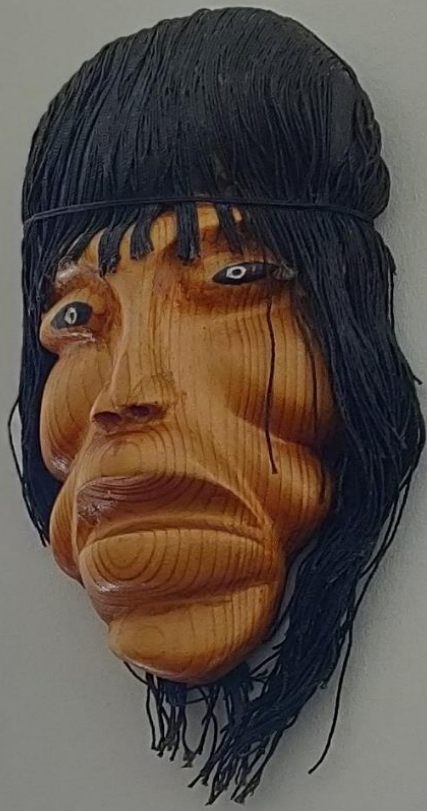

DOMSMÆND

Vejledning til domsmænd

VELKOMMEN

Som domsmand er du med til at dømme andre. Det er en ansvarsfuld og til tider vanskelig opgave.

Det er ikke kun kredsdommere, der dømmer i kriminalsager. Ifølge grundloven skal almindelige borgere også være med som dommere.

Lovgivningen siger, at der skal være domsmænd med i kriminalsager, hvor anklageren vil kræve anstaltsanbringelse eller anden lignende indgribende foranstaltning. Domsmændene har samme indflydelse som kredsdommeren i forhold til, om den anklagede skal dømmes, og hvilken foranstaltning han eller hun skal have.

En domsmand bliver udpeget for en periode på fire år og medvirker i gennemsnit i fire retssager om året. Hvis du er blevet udtaget som domsmand, kan du som udgangspunkt ikke frasige dig hvervet. Det er en borgerpligt.

Retssproget i Grønland er grønlandsk og dansk. Det betyder, at alt hvad der bliver sagt i retssalen, og alle dokumenter, som indgår i sagen, skal være tilgængelig på begge sprog, hvis der er behov for det. Der medvirker tolke under retsmøderne, således at der kan tolkes mellem grønlandsk og dansk i selve retsmødet

Du kan altid kontakte din lokale kredsret, hvis du har spørgsmål, som ikke bliver besvaret her.

Med venlig hilsen

Retten i Grønland og kredsretterne

Kapper

Dommerne ved retten i 1. instans har siden 1. januar 2020 båret kapper under hovedforhandlinger i kriminalsager og i civilesager.

Kapperne til retten i 1. instans er specialfremstillede.

Indhold

VELKOMMEN.....	3
DOMSMÆNDENES ROLLE OG ANSVAR	6
En borgerpligt.....	6
Inhabilitet.....	6
Påklædning og adfærd.....	7
Ytringsfrihed og tavshedspligt.....	8
Sikkerhed i retsbygningerne	9
Sådan indkaldes domsmænd.....	9
Udeblivelse.....	9
Betaling af domsmænd.....	10
DOMSMANDSSAGER	11
Hvilke kriminalsager er domsmandssager?	11
Sådan forløber en domsmandssag.....	11
Sådan afgøres domsmandssager	13
Vil du være domsmand?	14
Betingelser for at blive domsmand	14
Grønland er inddelt i 4 retskredse	15
.....	15
Grønlands Domstole	17
Send en ansøgning.....	18

DOMSMÆNDENES ROLLE OG ANSVAR

I Grønland er ca. 350 almindelige borgere med som domsmænd til at dømme i kriminalsager.

Som domsmand behøver du ikke have særlige juridiske kvalifikationer. Tværtimod er tanken, at du med et åbent sind og en kritisk holdning til det, du præsenteres for i retten, skal være med til at afgøre sagen. Du ser først sagens dokumenter og andet materiale i retten og skal således ikke forberede dig forud for din deltagelse i sagen.

En borgerpligt

Hvervet som domsmand er et såkaldt borgerligt ombud, og som udgangspunkt kan du ikke frasige dig at være domsmand. Derfor har du også krav på at blive fritaget fra andet arbejde, når du skal være domsmand – og din arbejdsgiver må ikke pålægge dig, at du skal bruge feriedage på det. Du må forvente, at du ikke optjener løn, den dag du virker som domsmand, men du modtager i stedet domsmandshonorar fra Retten i Grønland eller fra den kredsret, hvor du virker som domsmand. Dette omtales nærmere nedenfor.

Du kan under særlige omstændigheder søge om at blive fritaget for at være domsmand. Det gælder fx personer i stillinger, som er vanskelige at forene med arbejdet som domsmand. Det samme gælder, hvis du er fyldt 70 år, eller hvis du på grund af dit helbred, familie- eller erhvervsforhold ikke kan varetage opgaven som domsmand. Hvis du flytter fra den retskreds, du er udpeget til at være domsmand i, kan du også søge om fritagelse.

Hvis du vil fritages, skal du sende en ansøgning til den kredsret, der har udtrukket dig.

Inhabilitet

Når du er domsmand, må du ikke være personligt indblandet i – eller påvirket af sagen. Drejer sagen fx om tyveri fra dig, eller er du eller din ægtefælle i familie med den tiltalte, et vidne, anklageren, forsvareren eller andre personer, der er involveret i sagen, er du inhabil og kan ikke deltage i sagen. Du har pligt til straks at fortælle dommeren om den slags forhold.

Den tiltalte og hans eller hendes advokat kan også bede retten om at finde en anden domsmand, hvis de mener, at domsmanden ikke kan dømme helt upartisk. Det kan fx skyldes, at tiltalte og domsmanden tidligere har haft en konflikt om et pengespørgsmål. Det er kredsdommeren, der afgør, om du kan fortsætte, eller om en anden domsmand skal tilkaldes.

Du skal både inden og under din deltagelse i en sag være opmærksom på, om du er inhabil og dermed ikke kan deltage i sagen, fx fordi du kender tiltalte. Før hovedforhandlingens begyndelse vil habilitetsspørgsmålet blive drøftet med dommeren. Ved enhver tvivl skal du rejse spørgsmålet over for retten.

Du må ikke lade dig påvirke af udefrakommende forhold, fx omtale af sagen i pressen eller blandt din familie eller venner.

BORGERLIGT OMBUD

At være domsmand er et ombud, som du bliver pålagt af det offentlige. Det vil sige, at du har pligt til at modtage hvervet.

Påklædning og adfærd

Som domsmand bør du møde frisk og veludhvilet. Du bør klæde dig på en sådan måde, at din person ikke tager opmærksomhed fra sagen. Du må derfor fx ikke møde i gennemsigtigt tøj, bære kasket eller badesandaler. Du må heller ikke møde i tøj, vise tatoveringer eller bære smykker, der signalerer politiske holdninger eller lignende.

Du skal udvise respekt og have forståelse for den forskellighed, du kan opleve i retten. Du bør derfor optræde neutralt i retten. Du må hverken med kropssprog, meningstilkendegivelser eller på anden måde udtrykke din opfattelse af det, der foregår under hovedforhandlingen. Det kan opfattes som partisk.

Du må ikke medbringe mobiltelefon i retslokalet. Du må heller ikke medbringe mad eller drikkevarer i retssalen. Der er stillet vand frem i retssalen.

Uden for retten skal du undgå enhver kontakt med sagens deltagere.

Ytringsfrihed og tavshedspligt

Når du er en del af retten, gælder der nogle særlige regler om tavshedspligt og diskretion.

Der er tavshedspligt om de drøftelser og den afstemning, der har været om rettens afgørelser af sagen. Du må ikke drøfte en verserende sag med familie eller venner, og du bør helt generelt udvise diskretion om de forhold, som du får kendskab til i retten.

Du har ytringsfrihed som andre og kan derfor deltage i den offentlige debat og fremføre dine personlige meninger. Det gælder også emner med relation til domstolene. Du må imidlertid, som et meget klart udgangspunkt, hverken under eller efter sagens afgørelse udtale dig om den konkrete sag til pressen eller på sociale medier.

Du bør være opmærksom på, at generelle ytringer, ikke mindst stærke retspolitiske udsagn, kan føre til, at du bliver inhabil i kommende sager. Hvis du for eksempel skriver på Facebook, at du ikke vil dømme nogen for brug af hash, kan det betyde, at du ikke kan medvirke som domsmand i sager om besiddelse af hash.

”At være domsmand er en mulighed for at beskæftige sig med noget andet, end man gør i hverdagen. Som at bytte job flere gange om året.”

Sikkerhed i retsbygningerne

Inden retsmødet starter og i forbindelse med pauser, har du som domsmand mulighed for at opholde dig i et afskærmet lokale, som rettens øvrige brugere (forsvarere, advokater, anklagere, tilhørere mv.) ikke har adgang til.

Der er blandt andet installeret overfaldsalarm i retsbygningerne, som dommeren kan aktivere under retssagen for at tilkalde assistance. I forbindelse med større kriminalsager vil politiet ofte være til stede i retssalen.

Hvis du føler dig utryk ved at forlade retsbygningen, når retsmødet er afsluttet, kan du kontakte rettens personale, som fx kan anvise andre udgange. Du har desuden mulighed for at opholde dig i kortere tid i retsbygningen efter endt retsmøde. Dette kan aftales med rettens personale.

Rettens personale står altid til rådighed, hvis du har spørgsmål om sikkerhed.

Sådan indkaldes domsmænd

Retten indkalder to domsmænd til hver sag. I nogle tilfælde indkalder retten også suppleanter, der kan træde til, hvis en domsmand bliver syg. Det sker typisk i længevarende sager, der strækker sig over flere dage.

Alle domsmænd er registreret i rettens sagsbehandlingssystem, og det er sekretærerne, der vælger, hvem der bliver indkaldt til en kriminalsag.

Domsmand bliver indkaldt med mindst tre dages varsel. Fristen vil som regel være noget længere, men kan også i hastende tilfælde være kortere. Indkaldelse sker via mail eller telefonisk i hastende tilfælde. Normalt bliver du indkaldt til én hel dag, som kan indeholde 1-3 sager. Hvis en sag bliver udsat, fx fordi et vigtigt vidne ikke er kommet, skal du møde igen på et senere tidspunkt, hvor sagen kan gøres færdig. Enkelte sager er så omfattende, at du vil få til opgave at fungere som domsmand i flere dage eller uger.

Hvis du mener, at du har gyldig grund til ikke at møde, fx på grund af sygdom, eller fordi du er bortrejst den pågældende dag, skal du give retten besked så hurtigt som muligt. Hvis du udebliver uden lovligt forfald, risikerer du at få en bøde.

Udeblivelse

Hvis du udebliver uden at give retten besked, vil sagen oftest blive forsinket, fordi retten skal indkalde en ny domsmand til at tage din plads. Da der er mange involverede i sagerne – tiltalte, forsvarer, anklager, vidner, de øvrige domsmænd og dommere – er forsinkelser meget generende og ressourcekrævende. En domsmand, der udebliver fra et retsmøde uden lovligt forfald, risikerer at få en bøde af retten. Lovligt forfald kan fx være akut opstået sygdom.

Betaling af domsmænd

Som domsmand får du 700 kr. for en halv dag, og for en hel dag får du 1.100 kr.

I weekenden får du 1.050 kr. for en halv dag, og for en hel dag får du 1.650 kr.

Domstolene oplyser dit honorar til Skattestyrelsen, og der bliver trukket A-skat af beløbet.

Pengene bliver indsat på din konto, og hvis du har oplyst din e-mail, får du din lønseddel via mail.

Domsmandshonorarer bliver udbetalt hver 14 dage.

SÅDAN SER EN DOMSMANDSRET UD

DOMSMAND DOMMER DOMSMAND

DOMSMANDSSAGER

I de kriminalsager i kredsretten, hvor domsmændene deltager, er der altid to domsmænd og en kredsdommer. Domsmændene deltager på lige fod med kredsdommere.

Hvilke kriminalsager er domsmandssager?

Alle kriminalsager begynder i kredsretten. Domsmænd skal medvirke i alle kriminalsager, men hvis anklagemyndigheden kun vil kræve bøde, medvirker domsmænd som hovedregel ikke – medmindre sagen har indgribende betydning for den tiltalte, eller hvis sagen har særlig offentlig interesse.

Sådan forløber en domsmandssag

I kredsretten medvirker der to domsmænd og en udnævnt kredsdommer. Kredsdommeren er retsformand. Retsformanden sidder altid i midten, og det er retsformanden, der styrer retsmødet.

Anklagemyndigheden har beskrevet tiltalen i et anklageskrift, der bliver udleveret til hvert medlem af retten. Som domsmand får du først anklageskriftet udleveret, når du møder.

Som domsmand skal du underskrive en erklæring, om at du lover opmærksomt at følge med i det, der foregår i retten og at du vil dømme ud fra det, du finder bevist og i øvrigt følge loven.

Retsmødet begynder med, at anklageskriftet bliver læst op. Herefter vil anklageren ofte blive bedt om eller selv ønske at give mere information om sagen, hvorefter man går over til at se på beviserne i sagen. Beviserne er det centrale i enhver kriminalsag. Først bliver den tiltalte afhørt, og derefter bliver vidnerne afhørt. Dokumenter, som har betydning for sagen, bliver gennemgået og vist for både domsmænd og kredsdommer. Hvis du gerne vil have flere oplysninger, kan du stille spørgsmål, men du skal først bede om ordet hos retsformanden.

Når retten har hørt og set alle beviser, gør først anklageren og derefter forsvareren rede for, hvordan de ser på sagen. Det kaldes proceduren. Inden dommerne trækker sig tilbage for at afgøre sagen, får den tiltalte mulighed for at komme med en afsluttende udtalelse.

Som domsmand skal du tage stilling til, om den anklagede er skyldig i det, han eller hun er tiltalt for. Du kan også komme til at tage stilling til, om en handling er begået med forsæt – med vilje – eller om der er tale om uagtsomhed – uforsigtighed. Du er også med til at afgøre, hvilken foranstaltning den tiltalte skal have, og om tiltalte skal tilbageholdes efter dommen. I visse tilfælde kan der i forbindelse med kriminalsagen også tages stilling til et erstatningskrav. Dette afgøres dog af kredsdommeren alene.

Anklagemyndighedens opgave er at bevise, at tiltalte er skyldig. Hvis der er rimelig begrundet tvivl om, at tiltalte er skyldig, skal han eller hun frifindes. Når du skal bedømme sagen, må du kun lægge vægt på det, der bliver sagt i retten. Der er ikke noget, du skal læse på, inden du møder i retten.

Sådan afgøres domsmandssager

Domsmandene og kredsdommeren gennemgår i fællesskab sagen, når bevisførelsen og proceduren er overstået. De drøfter, hvad de har set og hørt inde i retssalen. Ved uenighed om resultatet, stemmer retten om resultatet. Det kaldes votering. Tilhørerne må ikke overvære voteringen. Både domsmænd og kredsdommer har tavshedspligt om, hvad der bliver talt om under voteringen. Du må altså ikke fortælle andre, hvad der er blevet sagt. Det er ulovligt at videregive eller bruge oplysninger fra voteringen. Du må heller ikke tage sagens dokumenter eller kopier af dokumenterne med, når du forlader retten.

Under voteringen tages der først stilling til, om den tiltalte er skyldig eller uskyldig. Hvis I når frem til, at den tiltalte er skyldig, beslutter I hvilken foranstaltning, den tiltalte skal have. I beslutter også, om anstaltsanbringelsen skal være betinget eller ubetinget, og om der skal gælde andre særlige vilkår, eksempelvis udvisning. Det er kredsdommeren, der leder både diskussionerne og en eventuel afstemning.

I de fleste sager er der i praksis ikke nogen skarp sondring mellem gennemgangen og diskussionen af sagen og afstemningen. Først gennemgår retsformanden kort sagen og de beviser, der blev lagt frem. Derefter taler man uformelt om sagen. Her har hver enkelt mulighed for at komme med sine synspunkter. Det er vigtigt, at du ikke holder dig tilbage, men klart giver udtryk for din mening, når det gælder beviserne og de spørgsmål, der kan være tvivl om. Alle indlæg i samtalen giver ofte et klart billede af, hvordan hver enkelt dommer ser på sagen. Derfor vil en egentlig afstemning være overflødig, og retsformanden kan nøjes med at konstatere, at der er enighed om resultatet. Hvis dommerne ikke er enige, går man over til en formel afstemning.

Der skal være stemmeflertal for enhver afgørelse. Kredsdommeren stemmer sidst, og yngste domsmand stemmer først. Afstemningen er mundtlig, og resultatet bliver skrevet ned og underskrevet af både kredsdommer og domsmænd.

Selve dommen bliver formuleret af kredsdommeren. Domsmændenes navne bliver aldrig nævnt i dommen. Hvis der ikke har været enighed om afgørelsen, har mindretallet ret til at få det noteret i dommen. Det sker ved en bemærkning om, hvordan den eller de pågældende har stemt. Det kaldes 'dissens'. Navnene på den eller de, der har været uenige i afgørelsen, nævnes ikke.

Når dommen skal afsiges, bliver konklusionen læst op i retten. Alle i lokalet skal stå op imens. Hvis der er afgivet dissens til dommen, gør kredsdommeren opmærksom på det efter domsafsigelsen. En dissens kan nemlig have betydning, når den tiltalte eller anklagemyndigheden skal overveje, om de vil anke dommen.

I enkelte tilfælde bliver dommen ikke afsagt med det samme. I så fald behøver domsmanden ikke nødvendigvis at komme til domsafsigelsen.

Vil du være domsmand?

Kontakt din lokale kredsret, hvis du vil være domsmand

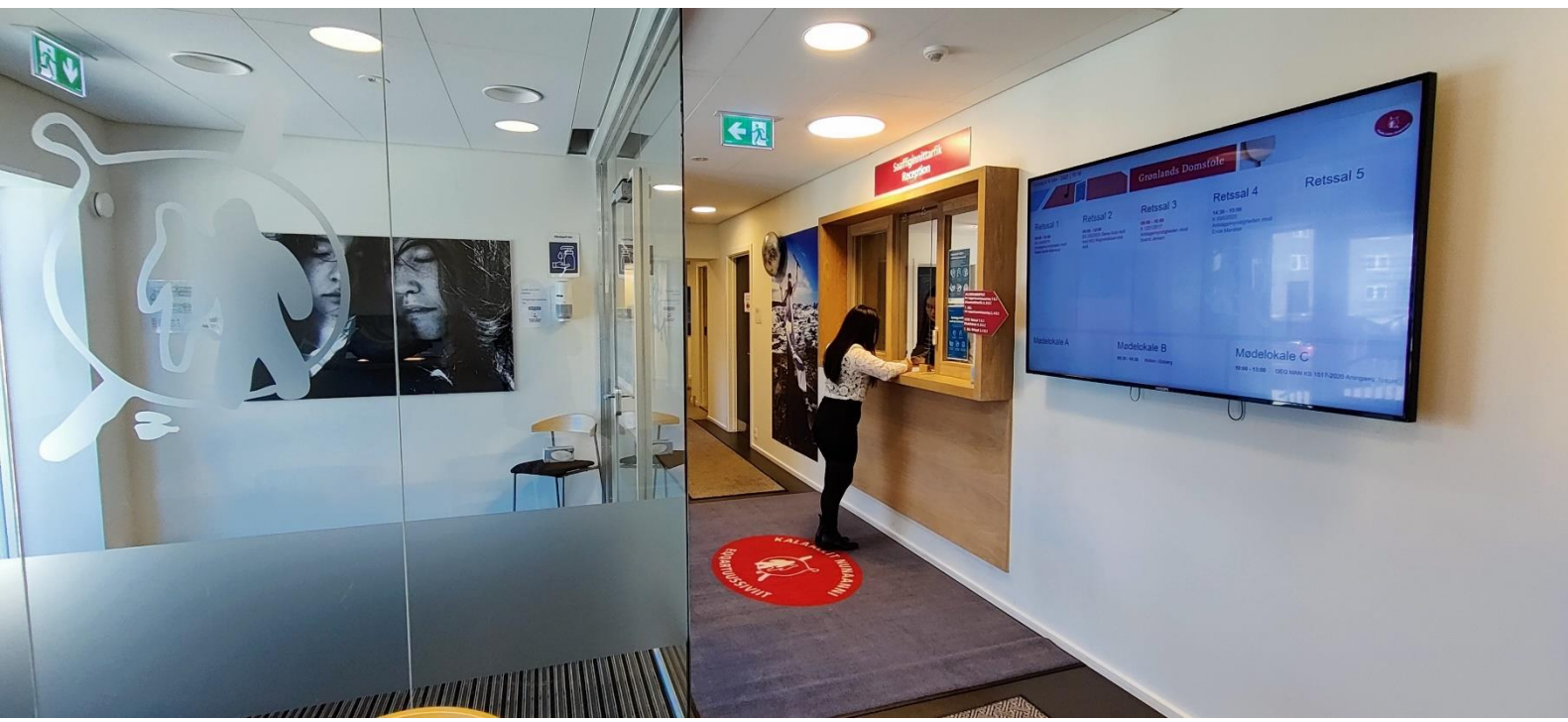
Betingelser for at blive domsmand

For at blive domsmand skal du være egnet. Du skal desuden være ”uberygtet” og have valgret til Inatsisartut. Det betyder, at du skal være over 18 år, og at du ikke har været foranstaltet for alvorlige lovovertrædelser. Retten i Grønland undersøger om de, der udpeges som domsmænd, er registreret i Kriminalregistret, ligesom Retten i Grønland vil få besked, hvis du i løbet af perioden på de 4 år, du er domsmand, bliver sigtet for en alvorlig forbrydelse.

Hvis du fylder 70 år inden udløbet af det tidsrum, for hvilken grundlisten gælder, kan du ikke blive domsmand. Det samme gælder, hvis du af psykiske eller fysiske årsager – er ude af stand til at følge med i, hvad der bliver sagt i retten.

For at sikre, at Grønlands Domstole er uafhængige, kan følgende ikke blive domsmænd: Naalakkersuisut, ansatte i Naalakkersuisuts departementer, ansatte i chefstillinger i myndigheder der hører under departementerne, ansatte ved domstolene og i politiet, anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, advokater og advokatfuldmægtige samt præster i folkekirken og andre trossamfund.

I forbindelse med udvælgelsen af domsmænd, bliver der behandlet personoplysninger. Det vil typisk være oplysninger om navn, personnummer, alder, adresse, køn, stillingsbetegnelse og valgret til Inatsisartut. Der kan endvidere være behov for at behandle oplysninger om kriminelle og helbredsmæssige forhold samt etnisk oprindelse. Behandling af alle typer af personoplysninger skal overholde lovgivningen om databeskyttelse.

Grønland er inddelt i 4 retskredse

Der er fire kredsretter i Grønland. Hver kredsret ledes af en administrerende kredsdommer og er derudover bemandet med fuldtidsansatte kredsdommere, retssekretærer, og administrativt personale. Kredsretterne er normeret til i alt 12 kredsdommere.

Udover kredsretternes fire hovedsæder er kredsretterne repræsenteret på 13 bitingssteder i de mindre byer. Bitingsstederne er bemandet med personale en eller flere gange om ugen.

Kujalleq Kredsret

med hovedsæde i Qaqortoq. Kredsretten består af den administrerende kredsdommer og yderligere én kredsdommer samt kontorpersonale.

- Bitingssteder: Narsaq og Nanortalik.

Sermersooq Kredsret

med hovedsæde i Nuuk. Kredsretten består af den administrerende kredsdommer og yderligere fire kredsdommere samt kontorpersonale.

- Bitingssteder: Paamiut, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit.

Qeqqa Kredsret

med hovedsæde i Sisimiut. Kredsretten består af den administrerende kredsdommer og yderligere én kredsdommer samt kontorpersonale.

- Bitingssted: Maniitsoq.

Qaasuitsoq Kredsret

med hovedsæde i Ilulissat. Kredsretten består af den administrerende kredsdommer og yderligere kredsdommere (*er normeret til i alt tre kredsdommere*) samt kontorpersonale.

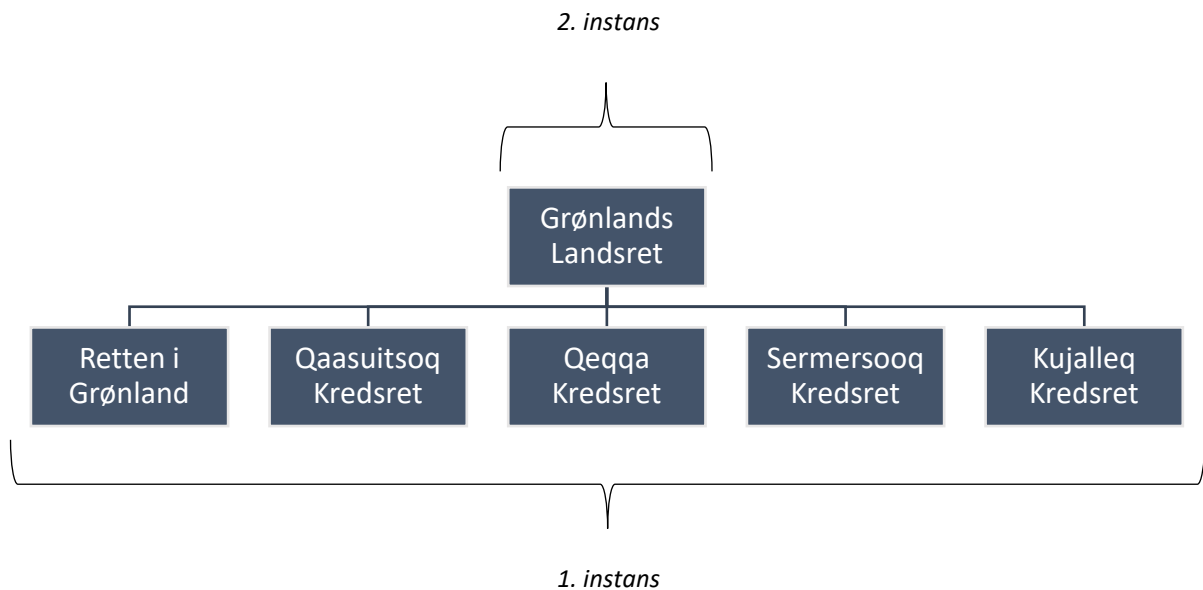
- Bitingssteder: Qasigiannugit, Qeqertarsuaq, Uummannaq, Upernavik, Qaanaaq, Aasiaat og Kangaatsiaq.

Saaffiginnittarfik Reception

Grønlands Domstole - Organisationsdiagram

Diagrammet viser, hvordan sager som udgangspunkt starter i enten en kredsret eller i Retten i Grønland som første instans. Domme fra 1. instans kan ankes til Grønlands Landsret, som er 2. instans. I særlige tilfælde kan en dom fra landsretten ankes til Højesteret, som er rigets øverste Domstol.

Domstolene i Grønland beskæftiger cirka 95 medarbejder.

***”Som domsmand er der ikke noget,
du skal læse på, inden du møder i retten”***

Send en ansøgning

Hvis du er interesseret i at være domsmand, er du velkommen til at sende en ansøgning.

Du kan komme i betragtning som domsmand hos Retten i Grønland eller en kredsret ved at udfylde vores ansøgningsblanket og samtykkeerklæring, så retten kan indhente oplysninger om dig i kriminalregisteret. Du kan finde ansøgningsblanketten og samtykke erklæringen her:

www.domstol.gl

Hvis du gerne vil være domsmand ved en kredsret eller Retten i Grønland, er du velkommen til at kontakte Retten i Grønland på info@domstol.gl.

Hvis du gerne vil være domsmand i Grønlands Landsret, er du velkommen til at kontakte landsretten på post.landsret@domstol.gl

Ansøgningsfrist 10. september 2021

